

Майя Перфільєва

РАННЯ СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ДОСВІД УМАНЩИНИ

За останні роки проблема стану здоров'я населення України загострилась і набула національного значення. Вплив сукупності негативних факторів призвели до погіршення стану здоров'я населення і до підвищення рівня дитячої інвалідності, що є відображенням якості здоров'я підростаючого покоління. Тому сьогодні переосмислюються завдання і шляхи соціальної реабілітації дітей з психофізичними обмеженнями. Адже комплексна реабілітація дітей з інвалідністю – інтегративний динамічний процес, що здійснюється не тільки в закладах охорони здоров'я, соціального захисту та освіти, але й у сім'ї дитини.

Сім'я, що виховує дитину з інвалідністю не може функціонувати без відриву від медичних та соціально-реабілітаційних закладів. Батьки потребують постійного супроводу, навчання та підтримки. Деякі з них не в змозі нести тягар відповідальності, тому зустрічаються випадки і відмови від дітей або вилучення їх з неблагополучних сімей.

Діти, які перебувають у сім'ях і діти-сироти з інвалідністю потребують уваги, турботи, медичного обслуговування та суспільної адаптації згідно з їхніми індивідуальними здібностями. Для надання освітніх та реабілітаційних послуг у місті Умань діють комунальний заклад «Уманський навчально-реабілітаційний центр Черкаської обласної ради» та Центр ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок».

Історія навчально-реабілітаційного центру сягає своїм корінням ще у довоєнні роки. У той час вже існував дитячий будинок, що під час війни був евакуйований на Урал, а у 1945 році знову запрацював в Умані. У 1977 році старших дітей переведено до школи-інтернат м. Сміли, а на базі Уманської школи-інтернат для глухих дітей було організовано і відкрито дитячий будинок.

З 1989 року у закладі перебувають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.

Дитячий будинок для дітей дошкільного віку змішаного компенсуючого типу з 2001 року перейшов у підпорядкування Головного управління освіти та науки Черкаської області і згодом, за вимогою часу, був реорганізований у навчально-реабілітаційний центр.

Сьогодні в навчально-реабілітаційному центрі навчаються на виховуються діти дошкільного та молодшого шкільного віку з різними захворюваннями, а саме: з дитячим церебральним паралічем, хворобою Дауна, з різними формами аутизму, затримкою психічного розвитку, з розумовою відсталістю, з порушеннями слуху та мови та ін.

КЗ "Уманський НРЦ" має гарну матеріально-технічну базу, в ньому створене належне розвивальне середовище, всі необхідні умови для різнобічного, гармонійного розвитку особистості дитини. Групи оснащено сучасним ігровим обладнанням, зручними багатофункціональними меблями, які сприяють забезпеченню емоційного комфорту дітей. Класи для навчання обладнані сучасною слуховою апаратурою та необхідним логопедичним обладнанням []. Керівництво та працівники закладу докладають неймовірних зусиль, щоб розвинути максимально у кожній дитині її здібності та творчі нахили, підготувати до школи та до майбутнього життя.

Потужною базою для надання реабілітаційних послуг дітям з інвалідністю у місті є і Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок». Центр розміщується в приміщеннях, що відповідають санітарно-гігієнічним, протипожежним вимогам, техніці безпеки, мають усі види комунального благоустрою.

Центр соціальної реабілітації ставить перед собою і виконує такі завдання:

~ забезпечує права дітей-інвалідів на соціальну реабілітацію та адаптацію з метою її наступної інтеграції в дитячі колективи дошкільних установ та загальноосвітніх шкіл;

~ створює умови для всебічного розвитку, засвоєння вихованцями знань, умінь і навичок з метою підготовки їх до здобуття дошкільної освіти, з подальшим здобуттям дітьми базової та повної загальної середньої освіти, професійно-технічної та вищої освіти з урахуванням рекомендацій лікарів;

~ готує батьків дітей-інвалідів до продовження реабілітаційного процесу з дітьми-інвалідами поза межами Центру, соціально-педагогічний патронат таких сімей;

~ надає кваліфіковану допомогу дітям-інвалідам у здійсненні корекції психофізичного розвитку за індивідуальною програмою реабілітації та залучає до участі в цій програмі батьків;

~ організовує комплексну реабілітацію та адаптацію дітей-інвалідів;

~ служба соціального патронату Центру надає послуги соціального та педагогічного патронату в домашніх умовах.

Учасниками процесу соціальної реабілітації є діти-інваліди, методисти, практичний психолог, соціальний педагог, логопед, вчителі-реабілітологи, асистенти вчителів-реабілітологів, фахівці фізичної реабілітації, музичний керівник, лікарі-педіатри, дитячі лікарі-неврологи, медичні сестри з масажу та інші працівники, які беруть участь у процесі соціальної реабілітації дітей-інвалідів.

Перебування дітей-інвалідів, які проходять реабілітацію в Центрі соціальної допомоги «Пролісок», здійснюється в таких підгрупах:

- ~ ранньої соціальної реабілітації для дітей-інвалідів віком від 2 до 6 років;
- ~ соціальної реабілітації для дітей-інвалідів віком від 6 до 14 років;
- ~ професійної орієнтації для дітей віком від 14 до 18 років [].

В умовах реабілітаційного Центру набувається досвід підтримки сімей з дітьми-інвалідами. Батьки з особливими потребами не залишаються наодинці зі своїми проблемами. В роботі Центру реабілітації використовуються різні моделі, методи та форми роботи з метою підвищення їх соціальної адаптації.

Таким чином, основною метою та ідеєю Центру є виховання дитини в звичайних умовах, без відриву від сім'ї та близьких, формування здатності вибирати сферу професійної діяльності, що оптимально відповідає особистісним здібностям, розвиток суб'єктності вихованця, тобто його здатності успішно розв'язувати власні проблеми та свідомо будувати своє життя. Для працівників закладу головне, щоб люди знали, що їх тут чекає кваліфікована допомога. Усі свої сили і час вони присвятили складній і високій меті, що кожен рік дає плідні результати.

Варто зазначити, що найбільша і найважча робота з реабілітації дітей з інвалідністю попереду. Вона полягає у зміні психологічних стереотипів як суспільства, так і інвалідів та їхніх батьків щодо завдань, змісту та шляхів поліпшення якості життя людини з психофізичними обмеженнями та її оточення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комунальний заклад «Уманський навчально-реабілітаційний центр Черкаської обласної ради» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://umandet-dom.ucoz.ua/index/0-2>
2. Положення про Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок» управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради (від 24.05. № 212, 2007 р.).